

beavatkozási jogára hivatkoznak, amely elől elzárja a lehetőséget szerintük az, hogy a végrehajthatóknak nincsen ellentmondási joguk az esetre, ha az adós evvel a joggal nem élt. Ezt a nézetet sem tudom osztani. Kifejezett törvényi rendelkezés nincs, amely a végrehajthatókat, ép úgy, mint bármely más személyt, akinek beavatkozási joga van, az ellentmondás benyújtásától elzárná. Viszont a Pp.-nak a mellékbeavatkozásról szóló általános szabályaiból következik, hogy a mellékbeavatkozásra jogosultaknak ugyanazok a jogaik vannak a perben, mint annak a félnek, akinek érdekében beavatkozni jogosultak. Ez a jogosultság tehát magában foglalja az ellentmondás megtételének jogát is, annak dacára, hogy a Pp.-nak a fizetési meghagyásról szóló fejezete mindenkor csak az adósról beszél. Más-kép nem lehet megoldani a törvény hiányos fogalmazását és csak így válik elkerülhetővé, hogy a törvénynek oly módon való megkerülésére kényszerítsük a bérbeadót, hogy az keresetet adjon be, bízván a Te. 49. §. második bekezdésének utolsó mondatában, amely szerint az ily keresetet nem lehet hivatalból visszautasítani, hanem fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemnek kell tekinteni, — mert arról azután igazán nem tehet a bérbeadó, hogy az ő általa bírói felhívásra beadott keresetet ugyanannak a bíróságnak másik tagja minek minősíti.

Dr. Vági József.

Biztosításjogi döntések. A kir. Kúria jogegységi tanácsa november 11-ére kitűzött ülésében két olyan kérdés kerül eldöntésre, melyeket az 1927: X. t.-c. (Bn.) vetett fel.

Az egyik kérdés a következő: Ha a biztosított a kárbiztosítás hatályának beállta után fizetendő díjat az esedékességkor, vagy a neki engedélyezett halasztás elteltéig nem fizeti meg, a biztosítónak az 1927: X. t.-c. 5. §-ában előírt figyelmeztető felhívást a teljesítés elmulasztása után haladéktalanul kell-e elküldenie, vagy elküldheti-e azt a KT. 487. §-ában meghatározott elévülési időn belül bármikor.

Az ok arra, hogy a kérdés ebben a formában egyáltalán felmerülhetett, az volt, hogy a Bn. 4. és 5. §-ai, melyek a díj-fizetési késedelem következményeit és a késedelem esetén követendő eljárást meghatározzák, szövegezésükben egymástól eltérnek.

Az elsőéves, illetve a törvény szövegezése szerint a biztosítás hatályának beálltakor, vagy még az előtt fizetendő díj tekintetében rendelkező 4. §. 1. és 2. bekezdése kifejezetten előírja azt, hogy a határidők, melyen belül a díj perelhető, az esedékességtől számítandók. „Ha kárbiztosítás esetében a biztosítás hatályának beálltakor, vagy még az előtt fizetendő díjat

az *esedékességtől* 30 nap alatt a kötelezett meg nem fizeti, a biztosító választása szerint vagy a szerződés teljesítését követelheti, vagy pedig elállhat a szerződéstől.

Ha a biztosító díjkövetelését az előbbi bekezdésben megszabott 30 napi határidő után további 60 nap alatt bírói úton nem érvényesíti, őt a szerződéstől elállottnak kell tekinteni."

A 4. §. tehát minden kétséget kizáróan megállapítja, hogy a díj perelhetőségének legtávolabbi ideje az esedékességtől számított 30+60, összesen 90 nap.

Ezzel szemben az 5. §. csak annyit tartalmaz, hogy ha kárbiztosítás esetében a biztosítás hatályának beállta után fizetendő díjat a kötelezett az esedékességkor, vagy az evégre engedélyezett fizetési halasztás elteltéig meg nem fizeti, a biztosító köteles a mulasztás következményeire figyelmeztetéssel ajánlott levélben felhívni, hogy a díjat a felhívás kézhezvételétől számított és 30 nappal rövidebbre nem szabható határidő alatt fizesse meg.

Ha az utólagos teljesítésre engedélyezett határidő eredménytelenül telt el, a biztosítónak választása szerint joga van a díjat érvényesíteni, vagy a szerződéstől elállni, azonban ha díjkövetelését az utólagos teljesítésre engedélyezett határidő eltelte után további 60 nap alatt nem érvényesíti, a szerződést a határidő utolsó napjával megszüntnek kell tekinteni.

Az 5. §. tehát nem tartalmaz törvényes rendelkezést abban a tekintetben, hogy a biztosítónak mikor kell az ajánlott felszólítást elküldeni és csupán abban a tekintetben rendelkezik, hogy az ebben foglalt utólagos teljesítési határidőtől számítandó 60 nap alatt érvényesítendő a díj bírói úton. A jogegységi tanács által eldöntendő kérdés most már az, hogy vajjon annak ellenére, hogy a törvény 5. §-a ebben a tekintetben nem rendelkezik, a felhívást nyomban az elmulasztott esedékesség után kell-e elküldeni, azaz a díj perlésének az elmulasztott esedékességtől számított 90 napos határidőn belül kell-e megtörténni.

A kérdés mikénti eldöntése tekintetében a Bn. miniszteri indokolásában nem találunk utalást; kétségtelen azonban, hogy ha a törvényhozó az 5. §. esetében is határidőhöz kívánta volna kötni a felhívás elküldését, úgy ezt akár kifejezetten, akár pedig a 4. §-ra való utalással megtehetette volna. Ha tehát a Bn. nem szabott meg külön elévülési időt a biztosítás hatályának beállta után fizetendő díj perelhetősége tekintetében, akkor kétségtelen, hogy — mint minden más a novella által nem szabályozott esetben is — a KT. rendelkezései alkalmazandók, melynek 487. §-a minden, a biztosítási szerződésből eredő, igény tekintetében 1 éves elévülési időt állapít meg.

Magától értetődő azonban, hogy a felszólításnak úgy kell

megtörténnie, hogy az utólagos teljesítési határidő lejártáig még az esedékeségtől számított 1 éven belül teljék el, miután a KT. nem ad módot arra, hogy a felszólítás késedelmes elküldésével az 1 éves elévülési idő is meghosszabbíttassék, magától értetődő azonban az is, hogy 1 éven belül is az utólagos teljesítési határidő lejártától számított 60 nap eltelte után a díj bíróilag többé nem érvényesíthető.

A jogegységi tanács elé kerülő kérdés egyébként semmiféle elméleti nehézséget nem tartalmaz és ebben a tekintetben a joggyakorlat meglehetősen egységesnek volt mondható, így a budapesti kir. törvényszék, (35. Pf. 24635/930.), a budapesti kir. Ítéletotábla (3612/929.), valamint a kir. Kúria (VII. 7178/928. számú) ítéletei egymástól teljesen függetlenül és a Novella életbenléte óta egyöntetűen több ízben kimondták, hogy az 1927: X. 5. §. értelmében felszólító levél a késedelem bekövetkezése után az 1 éves elévülési határidőt figyelembe véve, bármikor elküldhető, miután elküldésére a törvény nem szab határidőt, csupán a díj fizetésére kitűzendő határidő legkisebb tartamát szabja meg 30 napban.

A 4. és 5. §§. közötti eltérés egyébként más törvényhely felhívása nélkül is szemléltetővé teszi, hogy a törvény intenciója nyilván a kérdés ily irányú eldöntésére irányul, mert míg a 30 napos utólagos teljesítési határidő a 4. §. fent közölt szövege szerint a biztosító által egyoldalúlag meg nem hosszabbítható, addig az 5. §. szerint a fizetési halasztás 30 napnál csak rövidebb nem lehet, de hosszabb igen. Fel sem tehető tehát, hogy az 5. §. nem az 1 éves elévülési időt provideálta volna akkor, amikor egyoldalúlag módot ad a biztosítónak arra, hogy a díj perelhetőségét hosszabb utólagos teljesítési határidő nyújtásával kitolja.

Véleményünk szerint a jogegységi tanács hozandó döntése is ebben az irányban fog megoldást találni, mely megoldásnak csupán az a gyakorlati célja, hogy a vidéki bíróságok inkább a törvény hiányos ismeretén, mint annak ellentétes értelmezésén alapuló gyakorlatában kialakulható jogbizonytalanságot megszüntesse.

A jogegységi tanács döntése alá kerülő második kérdés a következő: Ha a kárbiztosítás hatályának beálltakor, vagy még az előtt esedékes díj megfizetésére a biztosító a kötelezettnek halasztást engedett és a fél a halasztás elteltéig a díjat nem fizeti meg, a biztosító díjkövetelését az 1927: X. t.-c. 4. §-a szerint előzetes felhívás nélkül a 30 napi törvényes utólagos teljesítési határidő eltelte után 60 nap alatt, vagy pedig az 1927: X. t.-c. 5. §-a szerint előzetes felhívás mellett megszabott utólagos teljesítési határidő eltelte után 60 nap alatt érvényesítheti-e?

Az elvi kérdés feltétele szerint tehát a Kúria jogegységi tanácsának tulajdonképen azt az egyetlen kérdést kell eldöntenie, hogy az „ú. n. „halasztott díj” a törvény által felállított kétféle díjkategória melyikébe sorolható. Miután már a fentebbi kérdés kapcsán rámutattunk, a Bn. kétféle díjat ismer, a biztosítás hatályának beálltakor, vagy még előtte, és a biztosítás hatályának beállta után fizetendő díjat. Az előbbi tekintetben a novella 4. §-ának, az utóbbi tekintetében a novella 5. §-ának rendelkezései irányadók.

A fenti kérdés tekintetében felsőbbfokú bíróságainknak még nem volt módjában állást foglalni, úgy hogy a jogegységi döntés szükségessége kizárólag alsófokú bíróságok eltérő ítéletei miatt vált aktuálissá. Ha a halasztott díj természetét tekintjük, úgy kétségtelen, hogy bár az a biztosítás hatályának beállta után fizetendő, mégis olyan díj, mely eredetileg a biztosítás hatályának beálltával egyidejűleg volt fizetendő. Ha feltesszük és elfogadjuk azt, hogy a törvény két különböző díjkategória megkülönböztethetősége szempontjából csupán a szövegezés értelmében az esedékesség időpontját veszi fel, akkor az is kétségtelen, hogy az elsőéves halasztott díj is a biztosítás hatályának beállta után fizetendő. A kérdés eldöntésének elvi éle tulajdonképen nem is a fogalmakon való nyargaláson és a halasztott díj megfelelő szókategória alá vonásán alapul, hanem azon a megfontoláson, hogy a 4. §. alkalmazása a biztosítóra nézve előnyösebb, miután a kockázatviselési kötelezettség szigorúbban, rövidebb idő alatt és az előző felhívás nélkül szűnik meg, míg az 5. §. a biztosítottra nézve kedvezőtlenebb, miután a szerződés és így a kockázatviselés megszűnésének feltétele szigorúbb cautélákhöz vannak kötve.

Ha a kérdést ebből szempontból nézzük, akkor a 4. §. alkalmazása azért volna méltányosabbnak tekinthető, mert a biztosító az általa vállalt kockázatért semmiféle ellenértéket nem kapott és a halasztás ideje alatt a kockázatot a behajthatóság rizikója mellett egyelőre ingyen viselte.

Kétségtelen azonban, hogy ha a biztosító halasztást adott a díjra, ezt a helyzetet saját akaratnyilvánításával idézte elő, a fent említett összes tények teljes tudatában. Visszatérve most már az előbbi megfontolásra, vitán felül állónak látszik az is, hogy miután a törvény szavait figyelembevéve a halasztott díj a biztosítás hatályának beállta után fizetendő, dogmatikailag is helyesebbnek és egyben a méltányosság figyelembevételével is megfelelőbbnek látszanék az, ha a jogegységi tanács azt a megoldást fogadná el, hogy az első évi díj tekintetében is a Bn. 5. §-a alkalmazandó.

Dr. Fonyó György.